

Inn í EEC — soleiðis?

— men so fáa vit eisini eina enn meira kúgandi útlenska vinnulívsstýring, helst lík henni, vit kenna frá triðja-heims-londunum, har vinnan í roynd og veru mangan ikki er annað enn »uppsitari« hjá multinationalu stórfyritokunum, umboð fyrri imperialistiska tilfeingispolitikk teirra, sum við skuldbindingum og øðrum hentleikum til eina og hvørja tíð kunnu avmarka/diktera framleiðsluna til tað, heimaíðnaðinum (móðurlandsíðnaðinum) tørvar.

Tað er longu langt síðani, at Birgir Danielsen boðaði frá sínari áskoðan í sambandi við spurningin, um hvørt vit vóru betur farnir innanfyri ella utanfyri EEC.

Ta sýntist tað ikki at vera nakar ivi í Birgirs sál: Føroyar vóru betur farnar, vóru vit við í EEC, ja, so avgjörður tóktist hann, at hevði hann »makt sum akt«, so vóru vit longu í felagsskapinum.

Tann 26. apríl í ár »gjörði« Birgir Danielsen veruliga í tað heimliga reiðrið, tá hann í Jyllandsposten boðaði frá síni vanvirðisligu meining um tær almennu Føroyar, hesar somu almennu Føroyar, sum ár um ár lata umleið 1/3 av »neyðuga« soluvirðinum til niðurgjörda vøruutboðið hjá solusamtakinum Føroya Fiskasølu.

Eitt samtak, har tað sigst, at samlaðu útreiðslurnar (Flakavirkini, skipini og sola og fíggingarkostn. v.m.) liggur um 1400 mió. kr. ár (1988) — men sum einans selur fyrri knappar 1000 mió. og sum soleiðis ár um ár akkumulera eitt hall umleið halva milliard til stóðdar.

Ta eru rentuútreiðslurnar (og veksil-kostnaður) til 70% fíggingina av veldugu laksagoymsluni á Nyfrost og aðra staðir ikki taldar uppi (tað er ein annar sektor í samtakinum).

Tað man vera eindomi í Føroyum tælla fyrri tað — í demokratiska heiminum, at kunna loyva sær at lisa sína meining, og síðan (sum eina konsekvens av síni maktposition í samfelagnum) at kunna veruleika-gera hesa sína meining í avisum fori kundin ein freistast til at siga »ekse-kvera sin felda dóm«.

Tilíkt teoretiskt eindomi er B.D. — og ta tað nú í hvortfall er teoretiskur móguleiki fyrri at kunna realisera eitthvørt ynski, hann mátti havt, ella framyvir fer at fáa, so er

ivaleyst rættast, og eisini er tað sera áhugavert, at leggja sær í geyma alt tað av meiningum, metingum og ynskjum, ið B.D. hevur boðað frá alment.

Til dómis, so er tað teoretiskt sæð av góðum grundum, at B.D. ikki kundi hava nakað ynski um, at nakar nýtiligur prisur var latin fyrri svartkjaft — nakrantíð í so mæta varð feldur ein dómur og hesin dómur gjørdist ein svarur veruleiki — tí ein nýtiligur prisur á svartkjafti hevði jú stórskert profittin á »føðurmonopolinum« (undir uppbyggingi, ið jú, sum so mangt annað fyrirkastsemi, hevur Birgir Danielsen sum ovasta leiðara (hann er nevndarformaður í ti felagnum, sum næstan í duldum hevur »arbeitt« við einari føðuverksmiðju í fleiri ár, men sum ikki alment for at virka fyrrenn svartkjaftavinnan var definitivt avskrivað).

Men sjálvandi er tilíkt av tilvild, ella hetta, ið danir kalla, »skæbnens ironi«.

Í øllum førum: »Einki er nú so ringt, at tað ikki er gott fyrri okkurt«. Tí Úr 60.000 tonsnum av svartkjafti fyrri uml. 36 mió. kr. kunnu gerast 12.000 tons av føðurmjøl fyrri uml. 75,6 mió. kr., ið kunnu gerast til 20.000 (12.000 + 8.000) tons av alifiskafoðuri fyrri uml. 180 mió. kr.

Tað er jú greitt, at hevði tað eydnast at fingið eitt rimuligt krónuvirði fyrri svartkjaft (svartkjaftaroyndir landsstýrisins), so hevði vinningurin á føðuverksmiðjunum minkað proportionalt við vøksturin á svartkjaftaprisinum — og tað hevði tað neyvan verið so »lunt« at sita í føðinum, sum Olaf Olsen vildi vera við á Føroya Løgtingi í fjør, (Olaf, ið er pol. vinnulívsstrategur folkafloksins, hevur eisini, eins og tað dyra agnið, nógvar armar í praksis, umframt eisini at vera reinur úr-

mælingur tá tað snýr seg um trolarar og trol til trolarar og so hetta — hvussu einfalt optimalt endavirði á togaraupsa, sum í veruleikanum ikki hevur nakað reelt endavirði — so ivaleyst hevur hann nóg fyrri føðuri.

Um ein nú, aftur at hesum føðurumsetninginum, leggur alifiskaumsetningin, so verða hesi 20.000

tonsini av føðuri til 10.000 tons av alifiski fyrri 4.500 mió. kr. um árið fyrri hvørji 60.000 tons av svartkjafti fyrri einans 36 mió. kr. (tælla 0,50 kr./kg — ein prisur, ið eisini Birgir eigur heiðurin fyrri: tað er nevniliga so visiliga manøvrerað, at nevndarformaðurin á Havsbrenn eisini eitur Birgir Danielsen.

Tá ið tørvar verður at tí,

verður svartkjaftaprisurin hækkaður nakað, soleiðis at høvi verður til at gera eitt rakstrar- og status-budgett fyrri skip við neyðugari veiðiorku, og eftir torvi kann hetta greast til vit rokka 330.000 svartkjaftatonsnum (0,33 × tAC). Saman við teimum 170.000 tonsnum av indaðarfiski ber soleiðis til at fiska 8,5 ferðir 60.000 tons — ella 1/2 mió. tons. Faldar ein so fyrrnevndu tøl við 8,5, faast endavirði fyrri avikavist føður og alifisk uppá 1.530 mia. og 4.250 mia. (um árið í 1988 primum) — so sum tað sæst, so er talan um stórt, stórt business. Business, ið er størst, tá svartkjaftaprisurin er lægstur.

Hesi tøl lisa virðið av einari regenererandi resours, sum í dag einans verður troytt við góð 30%.

Afturat hesum, at 2/3 av hesum tilfeingi ikki verða tiknar — enn, kunnu vit fyrri at fullfígja »ognar-uppgjörðina« leggja tær umleið 1000 millionirnar, ið vit hava móguleikar fyrri at fáa aftur fyrri botnfiskin, ið vit, eisini sbr. B.D., lata fyrri 1/2 pris.

Myttari í Tinganesi og »skiparin« ríkin av brúnni aftaná »world wide« at hava proklamerað eina raplandi kreppu — HVI? og hvat er grundgevingin fyrri hesum ora leiki?

Endaliga niðurstøðan hjá ráðgevandi nevndini verður administration — og ein kann loyva sær at gita — hvi so og við hvørji ætlan? Kapitalistiskur resourcpolitikkur kanska? — Norsk Hydro & BP. kappbiðaðu í august í fjør og 50% av donskum føðurverksmiðjupakasetti for a fremmandar hendur fyrri kurs 5.300.

Nú tað er visindaliga sligið fast, at hesar resoursir svimja í heimsins reinasta sjógvi (meðan V. Týskland hevur proklamerað forboð fyrri at keypa fisk, tikin sunnan fyrri tað eftirverandi reina føroyska umhvøvið — so hvi ikki?)

Multinationalu mastodantarnir Unilever, Findus, BP, Hydro og Inglese, hesum trustum torva í øllum førum fisk í ólukku máta.

Og tann, sum á einum fati kundi tryggjað EEC og teim multinationalu fritt at farið eftir okkara tjóðarogn — hann (og teir, ið spæla við) eru í øllum førum verður fyrstu milli-ardirnar.

Tá tað hevur eydnast systematiskt (sum t.d. nú) at knúsa »lønserið« hjá okkara goðrúðnum amatørum, ið soleiðis spæla okkum við fleiri milliardir resoursnum (ið EEC hevur tørv á), samstundis sum samfelagsbúskapurin er vorðin totalt avlagður (sum nú), so vil tað gerast ein sjálvsögð avleiðing, at vit verða settir undir fremmanda fíggarliga stýring.

Politisku myndugleikarnir koma í gislavøðu og verða trýstir til treytir — og hvi skuldi ein treytin ikki verið inn í EEC (har sigur B.D. jú at vit koma at fáa tað best).

Vit fáa tá EEC resourcpolitikk at galda í øllum føroyskum sjógvi, ið verður EEC sjógvir.

Stutt eftir verður alt bretskt, týskt og franskt og ikki danskt — Føroyar og føroyingar, 47.000 í tali, eru horvnir með alla.

J. Smith

Landssjúkrahúsið 100 Tórshavn

Søkt verður eftir lækna-skrivara til reumatologisku deild at arbeiða fulla tíð til setan 1/8-1989 ella eftir avtalu.

Løn og tænastutreytir sambært sáttmála millum Sjúkrahúsvirkið og Starvsmannafelagið.

Umsókn við avriti av próvtøkuskjølum v.m. verður at senda til umsónarmannin, Landssjúkrahúsið, 100 Tórshavn.

Landssjúkrahúsið 100 Tórshavn

Sjúkrahjálparar!

Til skurðeild B5 er starv leyst til sjúkrahjálpara í nátturvakt 5 nætur aðruhvørja viku, at byrja eftir nærri avtalu.

Nærri fæst at vita um starvið við at vendra sær til Alexandru av Skarði, deildarsjúkrasystir, tlf. 13540, lokal 105, ella fyrirstøðukvinnuna, lokal 127.

Skrivlig umsókn verður at senda til: Fyrirstøðukvinnuna, Landssjúkrahúsið, 100 Tórshavn.